

**YRITYSVASTUU:
ESG, CSRD, SDG, GRI, IRO, DMA, ESRS**

**Salakieltä vai jokaisen johtajan työkalupakkiin
kuuluvia käsitteitä?**

Aija Bärlund, Katri Sipilä

Vastuullisuus on...

- Yritystoiminnan vaikutuksia ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan.
- Parempaa ja kestävämpää liiketoimintaa
- Järkevämpiä arjen tekoja

30.8.2024

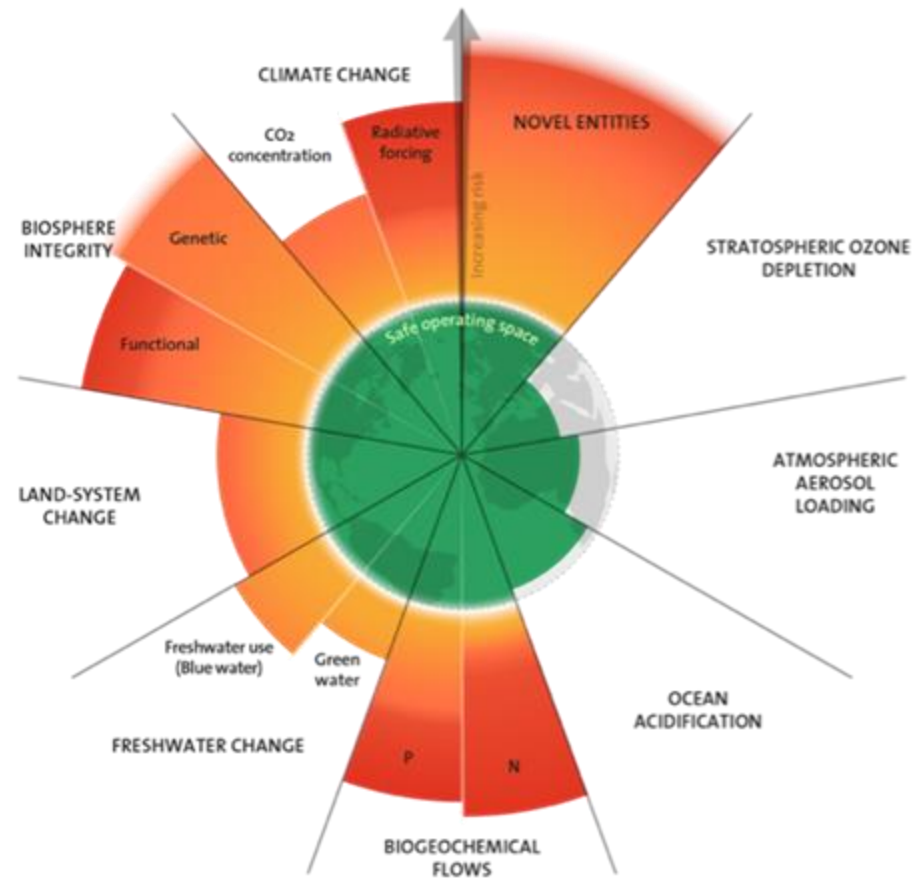
Kuva: Ibendrola

Nettovaikutus

Net Impact = Footprint - Handprint

6/9 planetaarisista rajoista on ylitetty

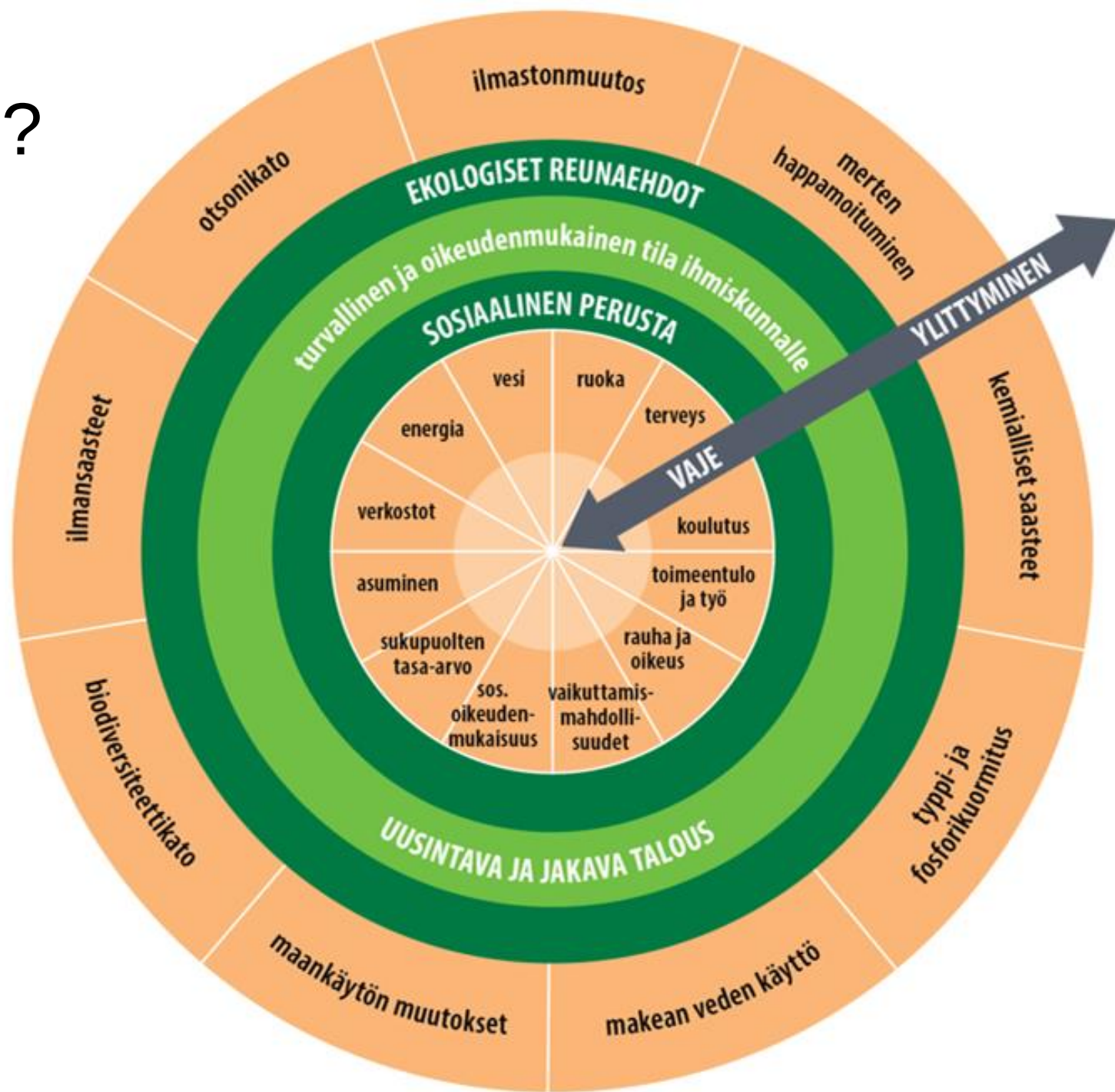

Mikä kestävä kehitys?

“Kestävä kehitys tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.”

(Bruntlandin komission raportti 1987)

Lähde: Valtioneuvoston kanslia.
Alkuperäinenkuva Kate Raworth: Doughnut Economics

Globaalit riskit

FIGURE C Global risks ranked by severity over the short and long term

Please estimate the likely impact (severity) of the following risks over a 2-year and 10-year period.

Source

World Economic Forum Global Risks
Perception Survey 2023-2024.

5 suurinta lyhyen ajanjakson (2 v) riskiä

1. Misinformaatio ja disinformaatio (väärä tieto)
2. Äärimmäiset sääilmiöt
3. Yhteiskunnallinen polarisaatio (yhteenkuuluvaisuuden rapautuminen)
4. Kyberuhat
5. Valtiodenväliset aseelliset selkkaukset

5 suurinta pitkän ajanjakson (10 v) riskiä

1. Äärimmäiset sääilmiöt
2. Isot muutokset maapallon järjestelmissä kuten ilmakehässä, vesistöissä ja maankuoressa
3. Elonkirjon köyhtyminen ja ekosysteemin romahdus
4. Pula luonnonvaroista
5. Misinformaatio ja disinformaatio (väärä tieto)

Megatrendien tarjoamia tulevaisuuden mahdollisuuksia

Määrittelyä

- **Vastuullinen liiketoiminta**
= yleistermi
 - **Yritysvastuu**
= toimintatavat/käytännöt, jotka enemmän kuin laki vaatii
 - **Yhteiskuntavastuu**
= julkinen sektori, järjestöt + valtio-omistaja
 - **Yritysten yhteiskuntavastuu**
= sitoutuminen käyttäytymään eettisesti ja edistämään taloudellista kehitystä sekä samalla parantamaan työntekijöiden ja paikallisen yhteisön elämänlaatua
 - **Kestävä kehitys**
= tyydytetään nykyhetken tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta omaan kehitykseensä ja mahdollisuuteen ylläpitää hyvinvointia
 - **ESG (environment, social and governance)**
= erityisesti vastuullisen sijoittamisen yhteydessä käytettävä termi ympäristö- ja yhteiskuntavastuun sekä hyvän hallintotavan huomioimisesta liiketoiminnassa
-
- A word cloud in the top right corner featuring terms related to sustainability and ESG. The most prominent words are 'ESG', 'sustainable', 'impact', 'social', 'governance', 'environmental', 'energy', 'risk', 'engagement', 'practices', 'approach', 'goals', 'development', 'responsibility', 'environment', 'social', 'governance', 'sustainable', 'impact', 'energy', 'risk', 'engagement', 'practices', 'approach', 'goals', 'development', 'responsibility', 'environment'. The words are in various colors (blue, green, yellow, orange) and sizes, creating a dynamic visual element.

Terminologiaa

- Corporate social responsibility (CSR), vastuullisuus
- Corporate social performance (CSP), vastuullinen toiminta (mitattu)
- Corporate financial performance (CFP), taloudellinen menestys
- Sustainability, kestävyys, kestävä toiminta
- Foot prints, jalanjäljet (yrityksen kuluttamat resurssit)
- Hand prints, kädenjäljet (yrityksen toiminnallaan luomat resurssit)
- Net impacts, nettovaikutukset
- Double materiality analysis (DMA), olennaisuusanalyysi, joka pitää sisällään sekä yrityksen toiminnan taloudellisen että kestävyysolennaisuuden
- Susformation, Sustainable transformation, vihreän siirtymän johtaminen

ESG-näkökulmia

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET E

Ilmastonmuutoksen torjunta, hillintä ja sopeutuminen, kasvihuonepäästöt (CO2)

Energian, raaka-aineiden ja materiaalien järkevä käyttö

Jätteiden ja kemikaalien käsittely

Luonnonvarojen ja ekosysteemipalveluiden säilyttäminen, luonnon monimuotoisuus

Vaikutukset vesistöihin, ilmaan ja maaperään

Tuotteiden elinkaari, kiertotalous

SOSIAALISET VAIKUTUKSET S

Työntekijöiden tyytyväisyys, terveys, turvallisuus

Työelämän käytännöt

Osaamisen kehittäminen

Ihmisten monimuotoisuus, yhdenvertaisuus, osallisuus (DEI)

Hankintaketjun työolot

Ihmisoikeudet

Paikallisyhteisöjen kohtelu

Tuotevastuu ja kuluttajansuoja

Henkilötietojen suoja

Yksityisyyden suoja

TALOUS JA HYVÄ HALLINTO G

Kannattavuus ja kilpailukyky

Työllisyys ja taloudellinen hyvinvointi

Harmaan talouden ja rikollisuuden torjunta

Reilu kilpailu

Verojalanjälki

Liiketoimintaetiikka, Code of Conduct

Riskienhallinta, sisäinen tarkastus

Kauppapakotteet

Korruption ja lahjonnan torjunta

Kyber- ja tietoturvallisuus

Vaikuttaminen

Maksukäytännöt

Hallituksen riippumattomuus ja monimuotoisuus

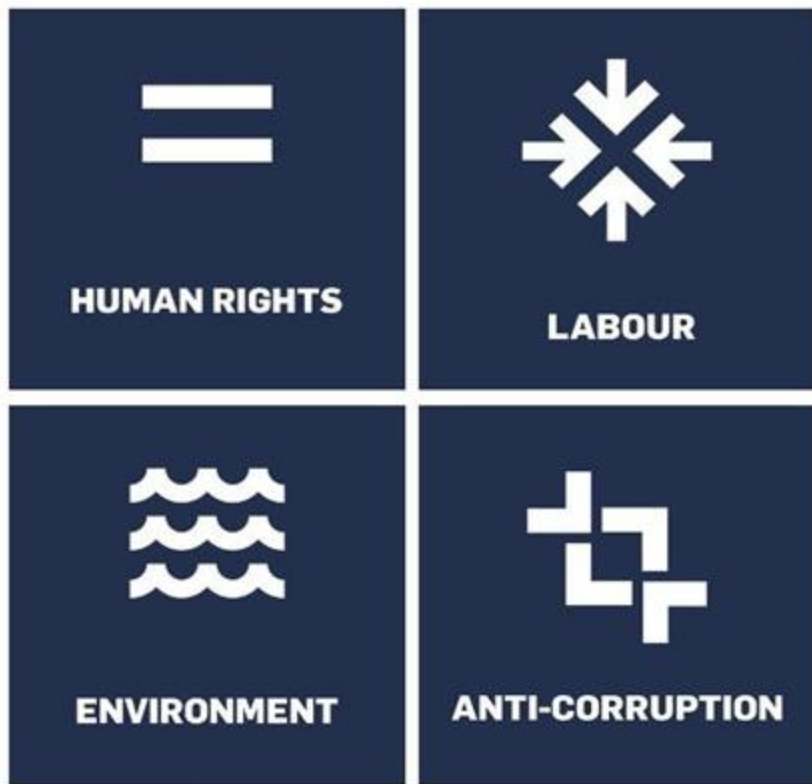
Mitä vastuullisuus tarkoittaa?

5P

- People
- Planet
- Prosperity
- Peace
- Partnership

PERIAATTEISIIN POHJAUTUVA LÄHESTYMISTAPA KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

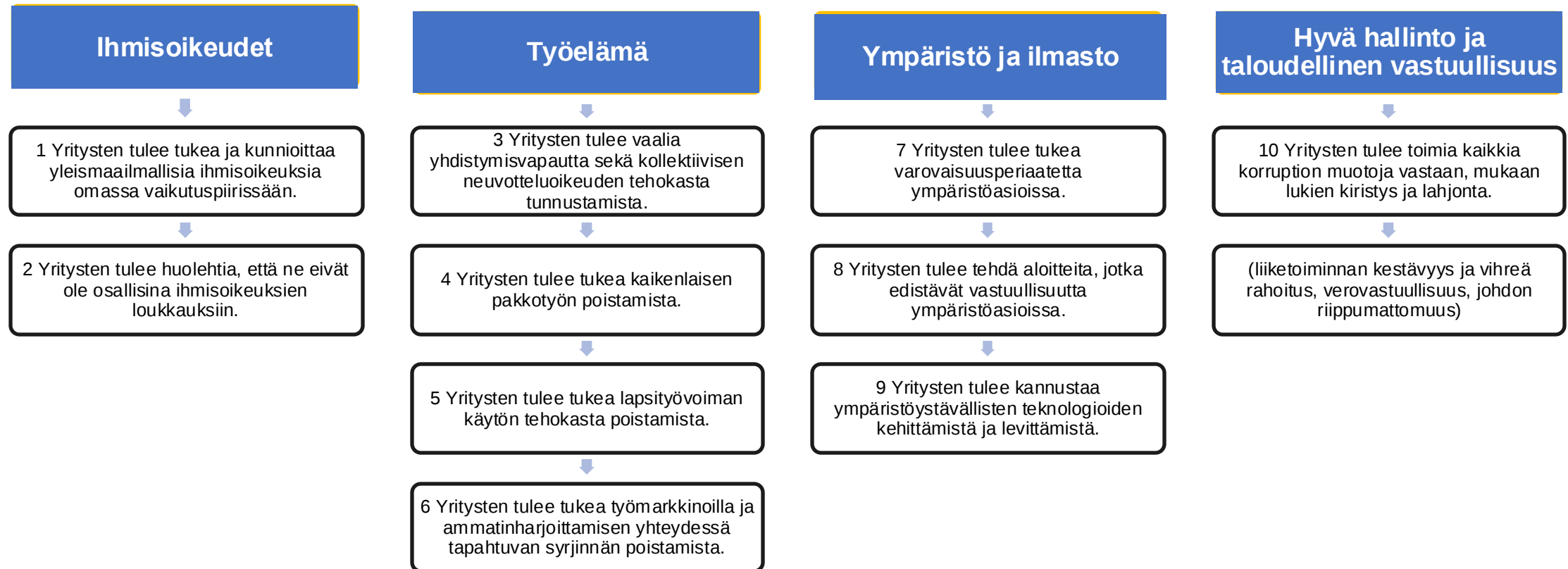

TOIMI VASTUULLISESTI

LÖYDÄ UUSIA MAHDOLLISUUKSIA

UN Global Compact: 10 periaatetta

Vastuullisuuden hyötyjä liiketoiminnan näkökulmasta

Maine, brändi, julkisuuskuva

Riskienhallinta omassa
toiminnassa ja arvoketjussa

Tehokkuus, kustannussäästöt

Sijoittajien, rahoittajien,
asiakkaiden ja työntekijöiden
odotusten täyttämien

Strategista kilpailuetua ja uutta
liiketoimintaa

Strong ESG performance is a sign of a strong business

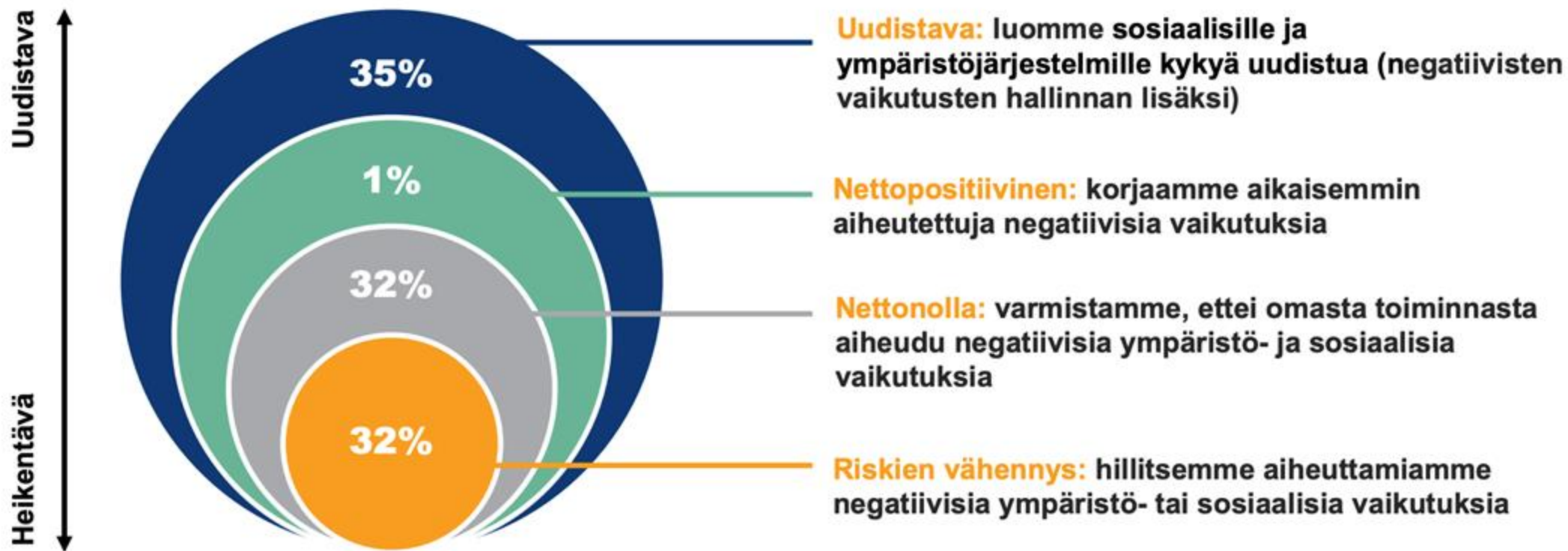
Figure 3

Companies with the most satisfied employees grow faster and are more profitable

Note: Includes EU and North American companies with 100 or more ratings on Glassdoor and more than \$1 billion in revenue
Sources: EcoVadis, Glassdoor, Bain analysis (n for growth=424; n for profitability=418)

1/3 keskittyy riskien vähentämiseen, 1/3 kertoo lähestyvänsä vastuullisuustyötä uudistavan ajattelumallin kautta

Tutkimuksen 5 päähavaintoa

1

Yrityksillä on hyvät edellytykset vaikuttavaan vastuullisuustyöhön. Vastuullisuus näkyy strategiassa ja johdon agendalla, ja sen merkitys ja hyöty tunnistetaan. Ukrainan sota ja pandemia saivat yritykset sitoutumaan yhä vahvemmin yritysvastuuseen.

2

Vastuullisuussitoumukset ja –tavoitteet eivät aina näy konkreettisina toimenpiteinä. Hyvistä edellytyksistä huolimatta kirittävää riittää niin ilmaston, luonnon, ihmisoikeuksien kuin läpinäkyvän raportoinnin osalta.

3

Kestävyys toimii nyt innovaatioiden ja investointien ajurina. Yritykset pitävät silti kiinni kestävästä liiketoiminnastaan.

4

Kestävyysmurrosta mahdollistavat toimet ovat aluillaan Suomen yrityksissä. Poliittisen vaikuttamisen roolia kestävyys edistämässä ei vielä yrityksissä tunnisteta.

5

Osaamisvaje on tulevaisuuden kannalta ilmeinen pullonkaula.

Sitoumus tai tavoite

46%

asettanut
toiminnalleen
nettonolla-tavoitteen
(2050)

42%

asettanut
biodiversiteetin
palautumista edistäviä
tavoitteita

85%

tukee YK:n
yritystoimintaa ja
ihmisoikeuksia
koskevia periaatteita

93%

sitoutunut tukemaan r
tasa-arvoa,
monimuotoisuutta ja
syrjinnän poistamista

Toimenpide

27%

laatinut tavoitteiden
saavuttamiseksi
tieteeseen perustuvan
suunnitelman
(esim. SBTi)

16%

laatinut tavoitteiden
saavuttamiseksi
tieteeseen perustuvan
suunnitelman

<40%

tunnistanut
ihmisoikeuksiin liittyviä
riskejä tai toimeenpanee
due diligence
-prosessia.

62%

asettanut näihin
teemoihin liittyvälle
työlle **määrällisiä tai**
laadullisia tavoitteita

EU:n viimeaikaista yritysvastuusääntelyä

Green Deal 2019	Raportointi	Muut
• Fit for 55 -paketti • Viherpesu ja -väittämät (Green Claims) –direktiivit • Tavaroiden korjausoikeus – direktiivi • Ekosuunnitteluasetus • Kriittisiä raaka-aineita koskeva säädös • Hiilirajamekanismi (CBAM) • Metsäkatoasetus • Konfliktimineraaliasetus • Akkuasetus	• Kestävyyssraportointidirektiivi (CSRD) • Kestävän rahoituksen tiedonantoasetus (SFDR) • Taksonomia-asetus: 6 ympäristötavoitetta	• Yritysvastuudirektiivi (CS3D) • Pakkotyöasetus • Ilmoittajansuojeludirektiivi • Kiintiödirektiivi • Palkka-avoimuusdirektiivi • Kyberturvallisuusdirektiivi (NIS2) • Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykydirektiivi • Korjausoikeutta koskeva direktiivi • Pakkausjäteasetus • Ennallistamisasetus • Tekoälyasetus

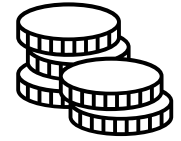
Kestävyyssraportointivelvoitteet kasvavat

Kestävyyssraportointidirektiivi CSRD asettaa raportointivelvoitteet

- *Kaksinkertainen olennaisuus* eli kahdensuuntainen vaikutusarviointi (DMA)
 - yrityksen vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan
 - kestävyystekijöiden vaikutukset yrityksen liiketoimintaan
- Digitaalinen raportointi, tarkastusvaatimus
- Raportoinnin konkreettisen sisällön määrittelevät kestävyysraportointistandardit (ESRS)
- Voimaantulo
 - 2024 yli 500 työntekijän ja ns. PIE-yritykset
 - 2025 alkaen yritykset, jotka täyttävät kaksi kolmesta vaatimuksesta: nettoliikevaihto 50+ meur, tase 25+ meur , henkilöstömäärä 250+.

Rahoituksen saanti riippuu kestävyydestä

EU-taksonomia eli kestäväen rahoituksen luokittelujärjestelmää koskeva asetus

- Luokittelujärjestelmä sille, mitkä yritysten taloudelliset toimet ovat ilmaston ja ympäristön kannalta kestäviä. Tavoitteena on ohjata yksityistä rahaa kestävämpiin kohteisiin.
- Yli 500 työntekijän pörssiyrityksiltä sekä pankeilta ja sijoittajilta edellytetään ilmastovaikutusten raportointia.
- Taksonomian vaikutukset heijastuvat yrityksiin mm. niiden hakiessa rahoitusta investointihankkeelleen: mitä kestävämpi hanke, sitä helpommin ja edullisemmin yritysten voi olettaa saavan rahoitusta.

Toimintaketjun ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset tulossa tarkasteluun

- Yritysvastuudirektiivi CS3D voimaan 26.7.2024, kansallinen toimeenpano 2 v kuluessa.
- **Tavoitteena on edistää yritysten kestäväää ja vastuullista toimintaa toimintaketjuissa ja ehkäistä ihmisoikeuksille ja ympäristölle haitallisia vaikutuksia kuten pakko- ja lapsityötä, riittämätöntä työterveyttä ja –turvallisuutta sekä kasvihuonepäästöjä, saastumista, luontokatoa ja ekosysteemin rapautumista.**
- Direktiivin soveltaminen asteittain suuryrityksiin:
 - 26.7.2027 5000+ työllistävät ja 1,5 mrd. euron maailmanlaajuisen liikevaihdon yritykset
 - 26.7.2028 3000+ työllistävät ja 900 milj. euron liikevaihdon yritykset
 - 26.7.2029 1000+ työntekijää ja 450 milj. euron liikevaihdon yritykset
- Vaikutukset heijastustuvat pienempiin yrityksiin, sillä direktiivi edellyttää suuryrityksiä selvittämään alihankkijoittensa vastuullisuusvaikutuksia.
- Yritysten on luotava ns. *asianmukaisen huolellisuusvelvoitteen* -prosessit, joilla ne seuraavat, vähentävät ja estävät haitallisia seuraamuksia arvoketjuissaan erityisesti ihmisoikeuksien ja ympäristövaikutusten suhteen.

Jatkuuko EU:n vastuullisuusääntely-tsunami?

Ursula von der Leyenin komission ohjelma 2024-2029?

- Uusi komissio sekä jatkaa vihreää siirtymää että keskittyy aikaisempaa enemmän investointien vauhdittamiseen ja Euroopan kilpailukyvyn kehittämiseen
- Uuden ohjelman painotuksia: Jo hyväksytyn lainsäädännön toimeenpano jäsenmaissa, energiaturvallisuus, teollisuuspolitiikka, vihreän siirtymän taakanjako (kustannukset ja sosiaaliset vaikutukset)
- Todennäköisesti maltillisempi linja: harkitumpia ja yksinkertaisempia lainsäädäntöaloitteita vuoteen 2040 ulottuvissa tavoitteissa

Kuva EPA/Olivier Hoslet

Omistajat ja vastuullisuus

Omistajastrategian sisältö = pääoman DNA

- Yrityksen tarkoitus ja arvot
- Toiminnan fokus ja rajaukset
- Taloudelliset tavoitteet
- Kasvu- ja kansainvälistymistavoitteet
- Strategiset asiakkuudet ja kumppanuudet
- Riskikartoitukset ja riskirajat
- Pääomitukset
- Omavaraisuus ja osingonjako
- Yrityskauppojen rooli

Vastuullisuus ja hallitus

Hallituksen tehtävänä on

- Huolehtia, että yritys muuttuu vastuullisemmaksi.
- Määritellä ambitiotaso.
- Varmistaa, että kestävään kehitykseen liittyvät asiat sisällytetään yrityksen tarkoitukseen (purpose), hallintoon, strategiaan, päätöksentekoon, riskienhallintaan, raportointiin ja viestintään.

Vastuullisuuden muistilista omistajille, hallituksille ja johdolle

1. Kestävyysraportointi
2. Biodiversiteetti ja luontopääoma
3. Sosiaalinen vastuu ja sidosryhmäyhteistyö
4. Monimuotoisuus
5. Eettisyys
6. Teknologia, kyvykkyydet, osaaminen
7. Turvallisuus

<https://www.kauppakamarikauppa.fi/discount/vastuullinen20>

Alennuskoodi: vastuullinen20

20 % alennus sekä painetusta että e-kirjasta

Aija Bärlund
ab@aijabarlund.fi

Katri Sipilä
ks@katrisipila.com